

Rhododendronbladet

SVENSKA RHODODENDRONSÄLLSKAPET &
SYDSVENSKA RHODODENDRON-
OCH MAGNOLIASÄLLSKAPET

Nr 4 2020

R. Lapponicum
C-GA

R. elegantulum

God Jul & Gott Nytt År
önskar redaktionen!

ÖST MÖTER VÄST – årsmöte och trädgårdsturné

Text och foto: Sten Ridderlöf

Svenska Rhododendronsällskapet bildades 1970 för att öka intresset och kunskapen om släktet *Rhododendron* och lämpliga samplanteringsväxter. Det skulle bli ett märkesår men det utvecklades i annan riktning genom en världsomspännande pandemi. Trots högt ställda mål genomförde vi en uppskattad växtresa och ett givande årsmöte.

2020 kändes som ett förlorat år. Vi hade bespatsat oss på att fira Svenska Rhododendronsällskapets 50-årsjubileum i Göteborg i slutet på maj. Västsvenska kretsen hade planerat för en festivitas i dagarna två där Sällskapets ordförande bland annat engagerat den framstående rhododendronsyste-matikern Dr. David Chamberlain och vår egen auktoritet dr Björn Aldén som talare.

Östsvenska Rhododendron- och Magnoliasällskapet, förut benämnd Östsvenska kretsen, hade planerat för en som vi uppfattade helgjuten Danmarksresa under en vecka med stopp i Göteborg på både ned- och uppresan. Förstås för att delta vid årsmötet och eventuellt fånga upp några dan-marksintresserade västsvenska deltagare. Alla planerna fick skrinläggas allteftersom Covid-pandemin utvecklade sig. Under sommaren dämpades smittspridningen i samhället. Vi tog nu chansen att under mycket strikta regler företa en kortare västkustresa, nu under endast tre dagar med 11 deltagare med en buss som tar 40 personer. Det blev en mycket lyckad tur.

Arla morgonstund den 11 september avreste vi från Klarabergsviadukten vid Stockholms central. Johan Bonde hade satt ihop ett kompakt program. Förutom att bevista Sällskapets årsmöte, som nu förlagts till Uddevalla, skulle fyra högklassiga privatträdgårdar beses och två handelsträdgårdar synas i sömmarna. Och det gjorde vi med besked. Så mycket träd och buskar, främst rhododendron har ett dussin storstadsbor inte köpt på så kort tid. Och vi var ett tämligen kunnigt gäng så det var inga dussinväxter som inhandlades vid varje trädgårdsbesök. Och bussen blev allt mindre överstor.

Ingegerd Grönbergs trädgård i Kvänum blev vårt första stopp, alldeles intill samhällets kyrka. Kvänum är en in-dustriort (känt för bl a Kvänums Kök) i Vara kommun

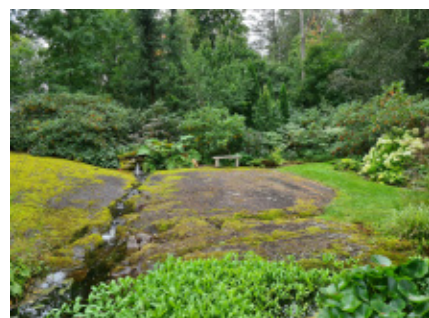
Västergötland. För Rhododendron-bladets läsare är hon välkänd som dess redaktör och skribent. Vi för-bluffades redan vid entrén, där Inge-gerd mötte oss, av en lång och hög, svagt välvd thujahäck med en per-fektion som nog

inte kan uppbådas i Stock-holmstrakten. Väl inne i den svagt sluttande 3000 m² stora tomten vandrade vi från trädgårdsrum till trädgårdsrum. Genom smala träd- och buskpas-sager möts vi av en öppen istidsslipad berghäll med en fåra av porlande vatten. Eller av bäckar med över-gångar av stepping stones.

Allt kantat av spännande planteringar, det mesta utsökt och ovanligt. Trots att vi inte ens nått medio september började den japanska lönnarna visa begynnande höstfärger vilket var uppskattat. Troligen ett resultat av den stora Västgötaslättens annorlunda klimat jämfört med det kustklimat vi kän-ner bättre.

Hos Ingegerd fanns det cirka 130 intressanta vildarter, främst inom *Lanata*-släktet där allt fanns representerat. Ett par *Rhododendron rex* och en gedigen samling av *R. bureavii*. Vi såg även många fina primärhybrider, de flesta gjorda av Mihael Zvorc. För entusiasten måste nämnas att trädgården hyser ett exemplar av den sedan hundra år omtvistade arten *Rho-dodendron purdomii*. Ingegerds planta har erhållits från Ole Johnny Larsen insamlat av Jens Nielsen som frö på hög höjd (ca 3500 m) i Taibai Shan Kina 2011. Det är den äkta alpinen *purdomii* som William Purdom insamlade sommaren 1910 och som beskrevs och publicerades i *Plantae Wilsonianae* (Rehder & Wilson 1913A).

Sedan bar det av till Haide och Thomas Mellgren i Vä-nersborg. Också deras cirka 1000 m² stora trädgård omgär-dades av en nära nog perfekt thujahäck. Något avundsjuka undrade vi hur mycket tid läggs på häckarna och hjälper den myckna nederbörden till? Av förståeliga skäl dominerade inte lignoserna utan här var favori-terna dvärgbarr, Daphne och alpin. En artrik trädgård med rosor, mindre perenner, liljor och orkidéer. Vi imponerades av trädgårdens otaliga och vackert lagda stensamlingar i form av gängse stenpartier, pyramider och tråg där man knappt kunde spåra ett enda ogräs. Var det

Ett av de porlade vatten i Ingegerd Grönbergs trädgård Kvänum

R. purdomii JN 11005

Östsvenska Rhododendron- och Magnoliasällskapet i Ingegerd Grönbergs trädgård

Thomas Mellgren i sin trädgård Vänersborg

Mihael Zvorcs trädgård MZ-Garden Kode Bohuslän

Tur att vi kunde sätta oss i bussen och ta sikte på Uddevalla där vi skulle övernatta i två dygn på hotell Carlia. En bra modern anläggning i centrum. Dock var båda restaurangerna och baren bokade denna kväll för ett uppträdande som drog bygdens folk. Vi fann istället helt nära en italienare, Ristorante Napoli som serverade utmärkta pizzor med mera. Det var ett bra val då det fanns uppenbar corona-risk bland den ungdomliga publiken på vårt hotell.

Lördag morgon ställdes kosan mot MZ Garden. Nu skulle vi besöka Mihael Zvorcs plantskola belägen i Kode mellan Kungälv och Stenungssund. Morgonens regndis utvecklade sig efterhand till ihållande regn. Efter en avtagsmiss bland småvägarna nådde vi en prydlig trädgård där vi möttes av Mihael. I nära nog ösregn förevisade han en intresserad skara i god takt. Vi noterade en kuperad och estetiskt planterad naturtomt, drygt 2 000 kvm med bl.a. damm och vattenfall och en solitärt blommande hortensia. Berättade att han började plantera rhododendron 1996. Nu finns här arter och många hybrider av rhododendron, magnolior, pioner och andra woodland-växter som lönnar och olvon. Vi kände väl till att Mihael är en mästare i växtförädling och sticklingsförökning. Hans gedigna erfarenhet och noggrannhet genomsyrar den egna trädgårdens och plantskolans innehåll. De flesta lignoserna är egna alster, han pollinerar och skapar nya sorter, ofta primärhybrider som inte finns i handeln. Ganska snart skingrades gruppen åt alla håll ivrigt botaniserande bland det omfattande plantskolesortimentet

Viburnum furcatum MZ Garden Kode

någon ört så var den genomtänkt placerad. Eftersom många av oss är medlemmar i trädgårdsmatörerna, STA så fann vi här intressanta perenner att köpa.

Höstmörkret började falla och regntunga skyar gav upphov till ett lätt regn.

uppdelat i olika storlekar. Trots det usla vädret och viss tidsknapphet blev det köprush. Självt inhandlade jag ett 15-tal av Mihaels ovanliga rhododendronhybrider, de flesta runt 5 år gamla och med en kvalitet i form av rotsystem och plantjord som sällan erbjuds. För ett arboretum är informationen på växtetiketterna av hög klass. Där anges när och hur plantan skapades, de ingående arterna jämte gängse uppgifter som blomningstid, färg

och växtzon. Som slutkläm bad jag Mihael nämna några av hans favoriter i sin trädgård. Denne för oss utpräglade rhododendronman undslapp sig peka på *Magnolia* 'Red Baron' x 'Rose Marie' och *M.* 'Yellow Lantern'. Den första en storblommig rödrosa korsning mellan två ypperliga Dennis Ledvina-kultivarer. Den andra en gulblommande hybrid som blommar på bar kvist. Alla är kända som härdiga sorter. Bland barrträdssortimentet var Mihael särskilt stolt över en 7 meter hög hemlock *Tsuga chinensis*. Både han och vi imponerades av ett för tillfället blommande japanskt gaffelolvon *Viburnum furcatum*.

Svenska Rhododendronsällskapet årsmöte 2020 avhölls i Uddevalla. På vårt hotell Carlia samlades vi i ett Coronasäkert sammanträdesrum med ett 15-tal närvarande. Efter sedvanliga behörighetsfrågor valdes Bengt Karlsson och Göran Hermansson till ordförande respektive sekreterare för mötet. Inga stora förändringar skedde beträffande valet av styrelsemedlemmar. Ann-Christine Holmgren ersätter Fredrik Alfvén som kassör och Lotta Tapper går in i valberedningen. Vid genomgång av balans- och resultaträkningen för 2019 konstaterades att sällskapet gjort en förlust på ca 30.000 kr vilket till stor del beror på ökade kostnader för Rhododendronbladet, främst tryckkostnaderna. Prognosen för innevarande år pekar i samma riktning. Beslut fattades vid årsmötet att höja medlemsavgiften för 2021 till 220 kr från 170 kr. Kretsavgifterna är oförändrade 50 kr men bestämdes inte här. För den vanlige medlemmen blir årsavgiften således 270 kr för 2021.

Tommy Ahnby guidar oss i plantskolan

Besök i Gullmarsfjordens plantskola hos Tommy och Vivi Ahnby i Vågsäter var lördagens sista aktivitet. Nu hade regnet upphört och ljuset återkommit. Alla var upprymda för att få besöka den smått legendariska partiplantskolan med massor av magnolior, rhododendron, Sorbus, lönnar, pioner. Ja det mesta för ett rart woodland. Vi hade dubbel tur. Tommy var bokad för en växtmarknad i Norge vilket coronan satte P för. Väl var det, men en kraftig förkylning borde ha hållit Tommy i sängen eller åtminstone inomhus. Men med medicinering kom Tommy att visa den 1,1 hektar stora trädgården och plantavdelningarna som jag aldrig hört eller sett förut. Det var en fröjd då vi alla hack i häl på Tommy fick bese och informeras om 100-tals ovanliga och uppvuxna lignoser. Inte en smygväg tycktes undvikas. Trots feber erbjöds vi en lågmäld men storartad visning. Tack Tommy! Utifrån den gedigna informationen och odlingsråden spred sig medlemmarna, alla beslutsföra köpare, bland områdets lager av plantkrukor och växthus. Åtråvärt, vettiga priser och rejäla plantor så blev det inget annat än en botanisk köprush. Då det är omöjligt att rada upp allas specialköp så får jag nämna ett axplock av mina troféer. *Mag-*

ÖST MÖTER VÄST – årsmöte och trädgårdsturné

Gun & Lotta har fyndat storbladiga magnolior hos Tommy Ahnby

Hydrangea macrophylla ssp. yezoensis

Bengt Karlsson har koll på det mesta Klöva naturträdgård

nolia veitchii, *M. 'Lina'*, *M. 'Anilou'*, *M. tripetala* x *obovata*, *Philadelphus delavayi* f. *melanocalyx*, *Rhamnus imeretina*, *Stewartia sinensis*, *Sorbus aria* 'Mitchellii' och *Sorbus hedlundii*. De två sistnämnda är ytterligt dekorativa oxlar men förmodligen inte helt klimathärdiga ens i Sydsverige. Kolla gärna upp listan och se det nämnda som inspiration.

Med sol i sinne och god väderlek återvände vi till vårt hotell i Uddevalla inför de avslutande exkursionerna och hemfärden dagen därpå.

Bengt Karlssons naturträdgård Klöva i norra Bohuslän var ett självklart mål för oss östsvenskar. Tämligen tidigt söndagen den 13 september begav vi oss mot Strömstadshället och gränsen till Norge. Endast Idefjorden och coronarestriktionerna skilde oss åt. Men i våra mobiler hälsades vi glatt välkomna till Norge. Återigen startade dagen med regndis

som gjorde dagern askgrå. Men i backen till naturträdgården lyste en varmt välkomnande Bengt. Under långsam vandring åtföljd av initierad information följde vi en dalsänka fullplanterad med rhododendron. Tyvärr var det inte blomningstid men bland hällarna, stenblocken, tallarna, blåbären och lingonen stod den ena rariteteten efter den andra. Vi kunde här skåda Bengts inriktning i sitt långvariga hybridiseringsarbete som han menar inte bara ska fokusera på blomman, dess färg och form utan även finna spännande bladverk och lämpliga växtsätt. Under en följd av

år har Bengt särskilt korsat och återkorsat storbladiga taxa, både arter och primärhybrider ibland kultivarer, för att få fram härdiga exotiska plantor som förhoppningsvis blir både skön- och storblommiga och högvuxna, nära nog trädartade. Exempel på fäder i hans korsningar är *Rhododendron*

rex, *R. macabeum*, *R. rotschildii*, *R. hodgsonii* och till och med *R. sinogrande* medan arter som *R. brachycarpum*, *R. bu-reavii* och en kultivar han benämner *R. 'HARDY GIANT'* antas tillföra bättre härdighet. Då det finns en allmän trend - efter årtionden med milda vintrar - att odla storbladiga rhododendron var vi i gruppen förstas hungriga spekulanter på Bengts plantor. Om inköpen hos Tommy oftast rörde sig om magnolior så utjämnades balansen genom rhododendronköpen hos Michael och Bengt. I mångt och mycket speglar det planteringsarna i de östsvenska trädgårdarna.

En sista vanlig undran som är retorisk. Det är meningslöst att fråga hur många rhododendron som finns i en sådan här trädgård. Allra helst i en naturträdgård, inte Sofiero, där de utplanterade exemplaren kan ha många eller få år på nacken och utsatta i vilken bergskreva som helst på 2 hektar. Jag gissar i detta fall några tusen. Begrunda då hur dalen ter sig i maj. Nu såg vi spåren – en otrolig knoppsättning.

Den givande visiten hos Bengt avslutades med att inta varm dryck och tillagade bullar i proffsklass av Anette, Bengts fru. Därpå tog vi sikte på Stockholm med ett snabbstopp hos ännu en specialistplantskola för magnolior och andra woodland växter.

I Värmland gick färden mot Stolpens trädgård i Ölme belägen någon mil nordväst om Kristinehamn. Tyvärr hade vi inte annonserat vår ankomst så Jonas Grund, grundaren var på annat håll men frun och kompanjonen Lucja tog emot oss. Det var höstrea på en stor del av sortimentet men inte den planta jag attraherades av nämligen bisettbambun *Phyllostachys bisetii*. Trots vår med växter överfulla buss köpte jag plantan liksom de flesta i gruppen fyllde på sina förråd. Sent på söndagskvällen den 13 september anlände vi till Stockholms innerstad. På tre dagar hade vi berikats med kontakt med skickliga trädgårdsmäniskor, vackra trädgårdar och kompetenta plantskolor. Vi hade dessutom hunnit genomföra en i god ordning försenat årsmöte. Vi riktar ett stort tack till alla inblandade för att resan gick att genomföra på så trevligt och säkert sätt. I planeringen har Johan Bonde gjort ett gott jobb.

Storbladig rhododendronhybrid Klöva naturträdgård

Johan Bonde i Klöva naturpark